

پنج سال دیگر با اردوغان

پایان دوئل انتخاباتی اردوغان - قلیچدار اوغلو

ستاره سعیدی

دوئل انتخاباتی رجب طیب اردوغان و کمال قلیچدار اوغلو برای تصاحب کرسی ریاست‌جمهوری ترکیه شامگاه دوشنبه 28 ماه مه به پایان رسید. براساس آخرین نتایج اعلام شده تا لحظه تنظیم این گزارش رجب طیب اردوغان با کسب 52 درصد آرا در مقابل 48 درصد آرا که به کمال قلیچدار اوغلو رسید برای یک دوره 5 ساله دیگر رییس‌جمهور ترکیه باقی ماند. پیش از اعلام نتایج رسمی انتخابات تمیم‌بن‌حمد آل‌ثانی، امیر قطر پیروزی اردوغان را در این انتخابات تبریک گفت و برای او در دوره جدید آرزوی موفقیت کرد. این دور از انتخابات ریاست‌جمهوری ترکیه عملاً به فراندومی درباره مقبولیت سیاست‌های رییس‌جمهور مستقر تبدیل شد و دقیقاً همین نکته اکثریت غالب واجدین شرایط را به مراکز رای‌گیری و در اقدامی بی‌سابقه انتخابات را به دور دوم کشاند.

انتخابات روز گذشته، سیزدهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری در تاریخ ترکیه و دومین دور انتخابات ریاست‌جمهوری این کشور پس از تغییر نظام سیاسی از پارلمانی به ریاستی محسوب میشود.

رای‌گیری دور دوم انتخابات ریاست‌جمهوری ترکیه از ساعت هشت صبح روز یکشنبه به وقت محلی آغاز شد و روند اخذ آرای مردم بدون تمدید تا ساعت ۱۷ همان روز ادامه داشت. واجدین شرایط از گروه‌های سنی متفاوت و بسیاری در حالی که وضعیت جسمانی مناسبی نداشتند خود را به مراکز رای‌گیری رساندند تا رای خود را به نفع یکی از دو نامزد راه‌یافته به فینال انتخابات یعنی «رجب طیب اردوغان» رییس‌جمهور کنونی و نامزد ائتلاف جمهور و «کمال قلیچدار اوغلو» نامزد ائتلاف «ملت» موسوم به احزاب میز ششگانه بپردازند.

دور نخست انتخابات در ترکیه با حاشیه‌های بسیاری روبه‌رو بود؛ از انصراف ناگهانی محرم اینجه نامزد مورد حمایت حزب مملکت سه روز قبل از رای‌گیری تا متهم شدن روسیه و ایالات متحده به دخالت در

روند انتخابات به نفع یکی از دو نامزد اصلی، اردوغان و قلیچداراوغلو.

بر اساس نتایج شمارش آرای دور نخست، اردوغان با کسب بیش از ۲۷ میلیون و ۸۸ هزار رای معادل ۴۹.۵ درصد آرا و کمال قلیچدار اوغلو با کسب بیش از ۲۴ میلیون و ۵۶۸ هزار رای معادل ۴۴.۸۹ درصد به دور دوم راه یافتند و سینان اوغان نامزد سوم این رقابت نیز حدود ۲ میلیون و ۸۲۹ هزار رای معادل ۵.۱۷ درصد آرای این رقابت را کسب کرد. در فاصله زمانی دو هفته‌ای از دور اول انتخابات تا روز گذشته دو رقیب از تمام کارتهای ممکن از ملی‌گرایی تا مقابله با مهاجران و تظاهر به توسل به سیاست خارجی متوازن در رابطه با شرق و غرب استفاده کردند تا شاید آرای سرگردان یا خاکستری را به سمت سید خود هدایت کنند. هرچند که اردوغان موفق نشد حد نصاب ۵۰ درصد به اضافه یک رای را در دور اول به دست آورد اما میزان رای او بسیار بیشتر از پیش‌بینی‌ها و نظرسنجی‌های قبل از برگزاری انتخابات بود و همین مساله این گمانه را تقویت کرد که در نهایت باز هم این رجب طیب اردوغان 69 ساله است که برگ سبز تداوم حضور در راس قدرت اجرایی ترکیه برای 5 سال دیگر را دریافت می‌کند. نیویورک‌تایمز پس از برگزاری دور نخست انتخابات ترکیه در گزارشی جامع به 3 پیام این انتخابات اشاره کرد: 1. رجب طیب اردوغان با برتری نسبت به قلیچداراوغلو، همچنان از اکثریت مطلق برخوردار است. 2. ترک‌ها همچنان به انتخابات اعتماد دارند به گونه‌ای که شورای عالی انتخابات میزان مشارکت را 88 درصد اعلام کرد. 3. ناسیونالیسم غالب شد و نشان داد که تصمیم اردوغان برای افزایش لفاظی‌های ملی‌گرایانه در طول مبارزات انتخاباتی، هم برای او و هم برای ائتلاف پارلمانی محافظه‌کارش نتیجه داده است. به گزارش «اعتماد»، ائتلاف اردوغان اکثریت پارلمان این کشور را هم در اختیار گرفته و همین مساله می‌تواند دست او را در صورت پیروزی نهایی در اجرای مطالبه‌های مدنظرش باز بگذرد. المانیتور نیز در گزارشی تحلیلی درباره نتیجه انتخابات نوشت: طغرل ترکش، یکی از چهره‌های برجسته ملی‌گرا که در سال 2015 به حزب عدالت و توسعه پیوست، پس از رای‌گیری در 14 مه، در یک توییت اعلام کرد که «ناسیونالیسم ترک تنها برنده واقعی انتخابات است». او در ادامه نوشت که اگر گروه‌های ملی‌گرای پراکنده دور هم جمع شوند، می‌توانند در انتخابات بعدی به بزرگ‌ترین نیروی سیاسی کشور تبدیل شوند. به گفته هاکی اوزدال، روزنامه‌نگار که صحنه سیاسی امروز ترکیه را از نزدیک دنبال می‌کند، نتایج انتخابات خبر از باز شدن راه‌ها برای ناسیونالیست‌ها در سیاست و بروکراسی می‌دهد که در صورت انتخاب مجدد اردوغان، ممکن است دولت او را تحت

فشار بیشتری قرار دهد.

پولیتیکو نیز روز گذشته همزمان با برگزاری دور دوم انتخابات در ترکیه در گزارشی نوشت: «برخی تحلیلگران می‌گویند که نتایج دور اول منعکس‌کننده جذابیت پایدار سیاست‌های پوپولیستی و ریشه‌های اسلامگرای اردوغان به ویژه برای مناطق روستایی ترکیه است که بسیار بیشتر از بزرگ‌ترین شهرهای کشور به حزب عدالت و توسعه وفادار مانده‌اند. منتقدان نگران این هستند که تحت حکومت اردوغان، روابط ترکیه با غرب ممکن است بیشتر تضعیف شود و استقلال رسانه‌ها، قوه قضاییه و سایر نهادهای این کشور به شدت کاهش یابد. کنترل کامل بر جریان اطلاعات سیاست اردوغان بود که اتفاقاً به کمک او هم آمد. بسیاری از رسانه‌ها توسط گروه‌های تجاری نزدیک به رییس‌جمهور کنترل می‌شود و حدود 80 درصد از ترک‌ها اخبار را فقط به زبان خود می‌خوانند.»

سونر چاگاپتای می‌گوید: «اردوغان می‌تواند واقعیت را برای مردم وارونه جلوه دهد. او می‌تواند مخالفان خود را حامیان تروریست معرفی کند. من فکر می‌کنم این جایی است که بخشی از رای‌دهندگان گیر افتاده‌اند - آنها هرگز به این نکته نرسیدند که چه کسی بهتر ترکیه را اداره می‌کند.»

واشنگتن‌پست روز گذشته درباره این انتخابات نوشت: خیلی چیزها در خطر است. تحت حکومت اردوغان، نقش ترکیه به عنوان یک قدرت منطقه‌ای و بین‌المللی به‌طور قابل توجهی افزایش یافته حتی در شرایطی که او سیاست‌های بسیار سختگیرانه‌ای را در داخل ترکیه نسبت به مخالفانش در پیش گرفته است. نتایج انتخابات ترکیه از نزدیک در سراسر خاورمیانه و در سراسر جهان پیگیری می‌شود. دولت او در طول سال‌ها اقدام به تنظیم مقررات مطبوعات و رسانه‌های اجتماعی کرده است و حتی در سال ۲۰۱۴ به دنبال یک رسوایی سیاسی به دنبال ممنوعیت توییتر بود. به گزارش دیدبان حقوق بشر، حمله به روزنامه‌نگاری انتقادی پس از کودتای نافرجام در سال 2016 تسریع شد و هر ساله ده‌ها هزار نفر به جرم توهین به رییس‌جمهور تحت بازجویی قرار می‌گیرند. براساس قانونی که سال گذشته تصویب شد، برای هرکسی که اطلاعات نادرست را منتشر کرده باشد که موجب ترس و اضطراب عمومی شود، مجازات زندان تعیین خواهد شد. با این حال اردوغان پایگاه بزرگ و وفاداری از حامیان خود را در اختیار دارد که در سال جاری با سیاست‌هایی نظیر تخفیف مالیاتی، وام‌های رهنی ارزان، یارانه انرژی و تعهد به عدم افزایش عوارض جاده‌ها و پل‌ها، آنها را حفظ کرد.

واشنگتن‌پست در ادامه با اشاره به معنای نتیجه این انتخابات برای غرب می‌نویسد: شاید هیچ کشور اروپایی به اندازه سوئد که اردوغان در مسیر عضویت آن در ناتو سنگ‌اندازی کرد انتخابات ترکیه را از

نزدیک دنبال نکرد. ترکیه در ماه مارس با پیوستن فنلاند به ناتو موافقت کرد اما اردوغان با اشاره به امتناع استکهلم از استرداد تروریست‌های وابسته به حزب شبه نظامی کارگران کردستان یا پکک، همچنان از موافقت با درخواست سوئد برای عضویت خودداری کرد. اوناال چویکوز، مشاور ارشد سیاست خارجی قلیچداراوغلو، در ماه مارس به پولیتیکو گفته بود که او مانع عضویت سوئد در ناتو نخواهد شد: «اگر مشکلات دوجانبه خود را به سازمانی چندجانبه مانند ناتو منتقل کنید، در این صورت نوعی قطب‌سازی ایجاد می‌کنید.» قلیچداراوغلو قول داده روابط تیره ترکیه با اتحادیه اروپا را احیا کند و مذاکرات متوقف‌شده الحاق ترکیه به این اتحادیه را با جدیت پیگیری کند. او همچنین بر اهمیت تعمیق روابط اقتصادی و همکاری در زمینه مهاجرت و پناهندگان با کشورهای اروپایی تأکید کرده است. مرزهای گسترده ترکیه با سوریه، این کشور را به نقطه‌ای طبیعی برای فرار از بمباران و گرسنگی تحمیل‌شده تبدیل کرد و این کشور اکنون میزبان حداقل 4 میلیون پناهنده سوری است. با افزایش ناسیونالیسم، ترکیه علیه پناهندگانی که زمانی از آنها استقبال می‌کرد موضع گرفته است. اگرچه زمانی سوری‌ها در ترکیه مورد استقبال قرار می‌گرفتند، اما افکار عمومی علیه آنها تغییر کرده است و آنها به هدفی محبوب برای سیاستمداران افراطی ملی‌گرا تبدیل شده‌اند که به دنبال رد مقصر در رکود اقتصادی این کشور هستند. هرچند که قلیچداراوغلو وعده داده که وضعیت وخیم حقوق بشری ترکیه را بهبود ببخشد اما بخش اعظم سیاست‌های او در قبال مهاجران و پناهندگان با سیاست‌های اردوغان همپوشانی دارد.